

UVODNA REČ

ALEKSANDAR SPASIĆ

Beg sa začelja

IAKO TOKOM poslednje decenije u Srbiji i Crnoj Gori nisu sprovedena sistematska istraživanja informatičkog tržišta, dobri poznavaoци se slažu u oceni da su u prethodne dve-tri godine bila najveća ulaganja u ovoj oblasti.

Procenjuje se da je u toku prošle godine na našem tržištu prodato preko 150.000 računara, a od tog broja približno 50.000 kućnim korisnicima. Ukupan promet računarske opreme premašio je sto trideset miliona dolara.

Državne institucije i organi uprave prednjačili su u obnovi računarske opreme, zahvaljujući prvenstveno donacijama iz inostranstva. Odmah iza njih su banke, koje su takođe uložile znatna sredstva u nabavku opreme kako bi se spremno suočile s jakom konkurencijom.

Značajno je povećana i prodaja računarske opreme kućnim korisnicima, što se može objasniti odlukom Vlade Srbije da ukine porez na promet za računarsku opremu, ali i laganim rastom standarda i povoljnim bankarskim kreditima. Prodaja prenosivih računara se u toku prošle godine uvećala čak nekoliko puta u odnosu na prethodnu godinu, premda je odnos prodatih stonih i prenosivih računara još uvek 20 : 1.

Najveći deo IT kolača i dalje čine izdavanja za opremu, dok je udeo softvera još uvek vrlo nizak i iznosi svega oko osam procenata. I pored toga, u kampanji legalizacije softvera u Srbiji postignuti su dobri rezultati. Svi državni organi, naučne i obrazovne institucije, kao i velike kompanije, koriste isključivo legalan softver, a taj trend se sada nastavlja i u srednjim i malim preduzećima.

Prema nedavno objavljenim podacima Microsofta, u Srbiji i Crnoj Gori se danas koristi oko 75 procenata njihovog nelegalnog softvera, dok je u poslovnom okruženju taj procenat znatno niži i iznosi 61

posto. Proces legalizacije odvija se znatno brže nego u okolnim zemljama.

IT Globus 2003

Mikro-PC World

Nivo razvijenosti telekomunikacione infrastrukture, odnosno digitalizacije u Srbiji je vrlo nizak – čak i u glavnom gradu instalirano je samo 39 posto digitalnih telefonskih linija. Od tri miliona korisnika fiksne telefonije, šest stotina hiljada su dvojnici, a od tog broja sto šezdeset hiljada njih je u Beogradu. Osim klasične telefonije nije razvijena nijedna dodatna usluga, što je posledica nefunkcionalne i zastarele telekomunikacione mreže.

Najveći problem je u mreži za pristup, odnosno loše veze od poslednje lokalne telefonske centrale do krajnjeg korisnika. Za izgradnju i rekonstrukciju tih nekoliko poslednjih kilometara do korisnika potrebno je uložiti velika sredstva. Jedan od postavljenih ciljeva u telekomunikacionoj politici Srbije jeste da broj glavnih telefonskih priključaka do sledeće godine na stotinu stanovnika bude 43 procenata.

Po broju korisnika Interneta, Srbija i Crna Gora su na začelju liste evropskih zemalja, budući da samo oko četrnaest

posto građana ima pristup globalnoj mreži, a kompletna razmena podataka između Srbije i Crne Gore danas se odvija preko Internet veze maksimalnog kapaciteta od samo dva megabita. Ipak, od dolaska Interneta 1996. godine, broj povezanih građana na Mrežu rastao je godišnje po stopi od 150 procenata.

Poslovima pružanja usluga Interneta bavi se osam kompanija s više od 40 lokalnih dobavljača. Razvoj Internet mreže nije institucionalizovan i ona se nezavisno razvijala. Telekom Srbije gradi infrastrukturu preko mreže SMIN, koja je u završnoj fazi i trebalo bi da predstavlja okosnicu Internet mreže, na koju bi se onda priključivali davaoци Internet usluga.

Još uvek nije usvojen Zakon o elektronskom poslovanju i digitalnom potpisu (već nekoliko meseci se nalaze u skupštinskoj proceduri), a očekuju se i izmene u Krivičnom zakonu, kako bi se unele sankcije za zloupotrebe s platnim karticama.

I pored svega, analitičari procenjuju da će to tržište, u odnosu na druge privredne grane, ipak najbrže uhvatiti korak s razvijenim ITC tržištima.

IT GLOBUS

OVE GODINE, časopis *Mikro* je svoju godišnju nagradu IT Globus, za koju konkurišu najbolji informatički proizvodi na tržištu Srbije i Crne Gore, dodelio u šest kategorija: Računari, Dodatna oprema, Mobilni uređaji, Softver, Domaći proizvod i Domaća Web lokacija. Proglašen je i Najbolji proizvod u 2003. godini, a dodeljene su i specijalne nagrade Najveći IT doprinos i Najveći IT propust. Više o nagrađenim proizvodima i dobitnicima možete pročitati na 60. strani.

(Puna verzija teksta *Beg sa začelja* nalazi se na adresi www.mikro.co.yu/veze/535.) ■

Aleksandar Spasić je direktor časopisa Mikro. Njegove uvodne reči možete pročitati na adresi www.mikro.co.yu/arkhiva/aleksandar.